ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
«29» липня 2026 р.
Протокол № 17
Голова Вченої ради, ректор,
академік НАПН України,
член-кореспондент НАН України,
професор Віктор АНДРУЩЕНКО

Введено в дію наказом ректора
№ 339 від «31» липня 2026 р.

Положення

про систему забезпечення академічної доброчесності

в Українському державному університеті

імені Михайла Драгоманова

Київ – 2026 р.

1. Положення «Про систему забезпечення академічної доброчесності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про академічну доброчесність», «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», та Статуту Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Це Положення розроблене з метою забезпечення реалізації принципів та цінностей академічної доброчесності в УДУ імені Михайла Драгоманова (далі - Університет), що включає, зокрема, запобігання академічному плагіату та його виявленню в наукових, навчально-методичних і навчальних працях науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів та форм навчання, аспірантів, докторантів та студентів; підвищення рівня культури щодо етичного використання результатів досліджень; розвитку навичок коректної роботи з джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійної та індивідуальної роботи при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Дотримання академічної доброчесності є одним з основних принципів діяльності Університету та є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукового процесу в Університеті.

2. Нульова толерантність до порушення академічної доброчесності, зокрема – академічного плагіату, - засадничий принцип системи забезпечення академічної доброчесності в Університеті.

Система забезпечення академічної доброчесності полягає у функціонуванні збалансованої системи запобігання академічному плагіату через профілактику порушень академічної доброчесності та створення системи виявлення порушень академічної доброчесності. Ця система включає у себе, зокрема, впровадження «Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова», «Положення про уповноважений орган з питань академічної доброчесності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова – Комісію з питань академічної доброчесності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова», «Порядок розгляду в Українському державному університету імені Михайла Драгоманова повідомлень про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання» та цього положення.

3. На кожному факультеті (інституті) наказом ректора Університету на основі рішення Вченої ради факультету та подання декана факультету (директора інституту) створюється комісія з академічної етики факультету (інституту), яка формується з числа провідних науково-педагогічних працівників факультету (інституту) та представників студентських самоврядних організацій факультету (інституту). Допускається залучення до діяльності комісії з наукової етики факультету (інституту) представників науково-педагогічної громадськості, які не є співробітниками факультету. Комісія з академічної етики

факультету (інституту) з числа своїх членів обирає голову та секретаря, які не можуть бути співробітниками однієї кафедри. Комісія з академічної етики факультету (інституту) здійснює свої повноваження на основі принципів незалежності, неупередженості, академічної чесності та прозорості.

4. Порядок виявлення та встановлення факту академічного плагіату

4.1. Перевірці на наявність/відсутність академічного плагіату в обов'язковому порядку підлягають наступні види академічних текстів

4.1.1. Бакалаврські та магістерські роботи здобувачів освіти Університету на етапі допуску до захисту.

4.1.2. Дисертаційні роботи здобувачів наукових ступенів та ступеня доктора філософії у спеціалізованих вчених радах Університету.

4.1.3. Рукописи монографій, підручників, навчальних посібників, матеріалів конференцій, які виносяться на розгляд Вченої ради Університету, на етапі їх розгляду науково-методичною радою факультету.

4.1.4. Рукописи наукових статей на етапі їх незалежного рецензування та аналізу редакційними колегіями наукових видань Університету.

4.2. Процедура встановлення фактів академічного плагіату в бакалаврських та магістерських роботах

Комісія з академічної етики факультету (інституту) на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень (програмними продуктами організацій, з якими Університет підписав договір про співпрацю на основі рішення Вченої ради Університету) приймає рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату в академічних текстах, зазначених в підрозділах 4.1.1 та 4.1.3 Положення. У разі відсутності академічного плагіату в зазначених текстах комісія з академічної етики факультету (інституту) надає довідку встановленого зразка, яка підписується головою та секретарем комісії з академічної етики факультету (інституту), і долучається до бакалаврської або магістерської роботи в якості обов'язкового документу, чи долучається до супроводжуючих документів академічних текстів підрозділу 4.1.3. для розгляду на Вченій раді відповідного факультету (інституту). Забороняється рекомендація до захисту бакалаврських, магістерських робіт/рекомендацій до друку монографій, підручників, навчальних посібників, матеріалів конференцій без висновків комісії з академічної етики факультету (інституту).

У випадку встановлення факту академічного плагіату в бакалаврській або магістерській роботі, підготовка такої кваліфікаційної роботи вважається здійснено на неналежному рівні, вона не допускається до захисту на засіданні ДЕК, а студент підлягає відрахуванню з Університету за невиконання навчального плану. Студент має право на повторне написання бакалаврської, магістерської роботи та її захист після поновлення у складі студентів Університету.

Відповідальність за академічний плагіат в бакалаврських, магістерських роботах здобувачів освіти лежить на авторах цих робіт, наукових керівниках робіт та завідувачах відповідних кафедр. У випадку виявлення фактів академічного плагіату в бакалаврських, магістерських роботах наукові керівники таких робіт повинні бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності у вигляді винесення догани за неналежне виконання службових обов'язків;

завідувач відповідної кафедри повинен бути притягнутий до відповідальності у вигляді письмового попередження.

У разі повторного виявлення фактів академічного плагіату (у наступних семестрах) в бакалаврських, магістерських роботах науковий керівник роботи повинен бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності у вигляді повторного винесення догани за неналежне виконання службових обов'язків; крім того, на засіданні відповідної кафедри та Вченої ради відповідного факультету (інституту) повинно бути розглянуто питання про відповідність даного викладача займаній посаді; будь-який наступний випадок виявлення фактів академічного плагіату в бакалаврських, магістерських роботах, виконаних під керівництвом даного викладача протягом трьох наступних років, тягне за собою звільнення викладача з займаної посади. У разі повторного виявлення фактів академічного плагіату (у наступних семестрах) в бакалаврських, магістерських роботах завідувач відповідної кафедри повинен бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності у вигляді винесення догани за неналежне виконання службових обов'язків; будь-який наступний випадок виявлення фактів академічного плагіату в бакалаврських, магістерських роботах, виконаних під керівництвом викладачів даної кафедри протягом трьох наступних років, тягне за собою звільнення завідувача кафедри з займаної посади.

4.3. Процедура встановлення фактів академічного плагіату в дисертаційних роботах здобувачів наукових ступенів

4.3.1.У кожній постійно діючій спеціалізованій вченій раді університету наказом ректора Університету на основі подання ученого секретаря Університету створюється комісія з академічної етики спецради, яка формується за таким принципом:

- на постійній основі до складу комісії з академічної етики входить голова спецради та секретар спецради, які є відповідно головою та секретарем комісії з академічної етики спецради; до складу комісії з етики також входить учений секретар Університету та технічний секретар комісії з числа штатних працівників відділу аспірантури і докторантури;

- на змінній основі до складу комісії з академічної етики входять експерти, які призначені спецрадою для аналізу дисертаційної роботи.

Комісія з академічної етики спецради на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень (програмними продуктами організацій, з якими Університет підписав договір про співпрацю на основі рішення Вченої ради Університету) приймає рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату в дисертаційних роботах здобувачів наукових ступенів. У разі відсутності академічного плагіату в дисертації, комісія з академічної етики надає довідку встановленого зразка, яка підписується головою та секретарем комісії з академічної етики спецради, і долучається до особової справи здобувача наукового ступеня в якості обов'язкового документу. Після цього дисертація надсилається експертам спецради разом зі звітом подібності, який згенеровано під час автоматизованої перевірки дисертації на наявність текстових запозичень. Офіційним опонентам також надається звіт подібності, який згенеровано під час автоматизованої перевірки дисертації на наявність текстових запозичень.

Забороняється прийом до захисту дисертаційних робіт без висновків комісії з академічної етики спецради. У випадку встановлення факту академічного плагіату в дисертаційній роботі, вона знімається з захисту в спеціалізованій вченій раді і може бути подана до спеціалізованої Вченої ради Університету після суттєвого доопрацювання не раніше, ніж через рік.

Відповідальність за академічний плагіат в дисертаційних роботах здобувачів наукових ступенів лежить на авторах цих робіт та наукових керівниках (консультантах) робіт. Відповідальність голови спеціалізованої вченої ради, експертів та офіційних опонентів визначається Законами України «Про освіту» та «Про вищу освіту».

4.3.2. На етапі розгляду дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії у відповідному структурному підрозділі аналіз наявності/відсутності академічного плагіату встановлюється комісією з академічної етики відповідного факультету (інституту).

Після прийняття Вченою радою Університету рішення про створення разової спеціалізованої вченої ради, у кожній такій раді наказом ректора Університету на основі подання ученого секретаря Університету створюється комісія з академічної етики спецради, до якої входять голова та всі члени спецради, учений секретар Університету, завідувач відділу аспірантури і докторантури Університету та технічний секретар комісії з числа штатних працівників відділу аспірантури і докторантури. Головою такої комісії є голова спецради, секретарем - технічний секретар комісії.

Комісія з академічної етики спецради на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень (програмними продуктами організацій, з якими Університет підписав договір про співпрацю на основі рішення Вченої ради Університету) приймає рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату в дисертаційних роботах здобувачів наукових ступенів. У разі відсутності академічного плагіату в дисертації, комісія з академічної етики надає довідку встановленого зразка, яка підписується головою та секретарем комісії з академічної етики спецради, і долучається до особової справи здобувача наукового ступеня в якості обов'язкового документу.

Забороняється проведення захисту дисертаційних робіт без висновків комісії з академічної етики спецради. У випадку встановлення факту академічного плагіату в дисертаційній роботі, вона знімається з захисту в спеціалізованій вченій раді.

Відповідальність за академічний плагіат в дисертаційних роботах здобувачів наукових ступенів лежить на авторах цих робіт та наукових керівниках (консультантах) робіт. Відповідальність голови спеціалізованої вченої ради, експертів та офіційних опонентів визначається Законами України «Про освіту» та «Про вищу освіту».

4.4. Процедура встановлення фактів академічного плагіату в рукописах наукових статей, надісланих для публікації до наукових видань Університету

Редколегія наукового видання Університету на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень (програмними продуктами організацій, з якими Університет підписав договір про співпрацю на основі рішення Вченої ради Університету) приймає рішення щодо наявності/відсутності академічного плагіату в рукописах наукових статей, що

надійшли до редакції. У разі відсутності академічного плагіату в статті, редколегія наукового видання Університету створює довідку встановленого зразка, яка підписується відповідальним редактором та секретарем редколегії наукового видання Університету. Після цього рукопис проходить стандартні процедури фахової експертизи відповідно до редакційної політики наукового видання Університету.

У випадку встановлення факту академічного плагіату в рукописі статті, вона відхиляється редакційною колегією видання.

При розгляді Вченою радою Університету питання щодо рекомендації до друку випуску (номеру) наукового видання Університету, до супровідних документів в обов'язковому порядку додаються вказані вище довідки про відсутність академічного плагіату в статтях, що входять до даного випуску (номеру) наукового видання Університету.

4.5. Порядок подання та розгляду апеляцій щодо наявності/відсутності академічного плагіату.

У випадку незгоди з рішенням комісії з наукової етики факультету/спецради щодо виявлення факту академічного плагіату в роботах, зазначених в підрозділах 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, автор має право у триденний термін з моменту встановлення факту академічного плагіату подати письмову апеляційну заяву на ім'я ректора (для викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів) чи на ім'я декана свого факультету (для студентів).

Для розгляду апеляційних заяв студентів наказом ректора за поданням декана факультету створюється апеляційна комісія з числа викладачів факультету у складі: голова комісії, члени комісії, секретар комісії. Загальний склад - не більше 5 осіб. Персональний склад членів апеляційної комісії факультету формується з найдосвідченіших та авторитетних викладачів кафедр факультету відповідного профілю.

Для розгляду апеляційної заяви викладача, докторанта, аспіранта, здобувача наказом ректора за поданням проректора з наукової роботи створюється апеляційна комісія із числа провідних фахівців Університету відповідного профілю. Головою апеляційної комісії призначається проректор з наукової роботи.

Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу наказу ректора про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявника попереджають у письмовій формі щонайменше за два робочі дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії та її члени.

Висновки апеляційної комісії зберігаються протягом п'яти років:

стосовно академічного плагіату у бакалаврських, магістерських роботах студентів - у відповідному деканаті;

стосовно академічного плагіату у роботах науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів - у відділі аспірантури і докторантури.

5. Всі питання, які стосуються звернень щодо можливих фактів академічного плагіату у вже захищених академічних роботах або вже опублікованих академічних працях розглядаються уповноваженим органом з питань академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова», «Положення про уповноважений орган з питань академічної доброчесності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова – Комісію з питань академічної доброчесності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова», та «Порядку розгляду в Українському державному університету імені Михайла Драгоманова повідомлень про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання»

6. Профілактичні заходи щодо запобігання академічного плагіату

Науково-педагогічні працівники університету, співробітники, що здійснюють науково-методичну діяльність, здобувачі вищої освіти всіх рівнів та форм навчання, аспіранти та докторанти, беруть на себе відповідальність щодо коректної роботи із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загально прийнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених у цьому Положенні.

Профілактика плагіату в освітньому процесі здійснюються шляхом:

- формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;
- запровадження спеціальних занять з основ наукового письма та дослідницької роботи з вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань;
- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання та виявлення плагіату на офіційному сайті Університету;
- організація постійного консультування працівників стосовно спірних питань відділом інтелектуальної власності Університету.

Науковим керівникам і консультантам в обов'язковому порядку ознайомити із цим Положенням молодих науковців і на всіх етапах виконання наукових робіт контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

Завідувачам кафедр в обов'язковому порядку ознайомити з цим Положенням науково-педагогічний персонал та співробітників, що займаються науково-методичною діяльністю.

Профілактика плагіату в наукових публікаціях полягає в інформуванні молодих науковців про правила наукової етики та підвищення відповідальності наукових керівників за дотриманням норм належного цитування аспірантами та

здобувачами освіти, а також, у проведенні самостійної перевірки авторами своїх робіт, які вони подають до опублікування, на оригінальність із використанням відповідних програмно-технічних заходів.

Перед поданням бакалаврської, магістерської роботи на кафедру студент повинен написати заяву встановленого зразка на ім'я завідувача кафедри, в якій повинно бути зафіксовано факт ознайомлення з даним Положенням та зазначено, що при написанні бакалаврської, магістерської роботи студент дотримувався академічної доброчесності.

Перед поданням дисертаційної роботи до спеціалізованої вченої ради Університету здобувач наукового ступеня повинен написати заяву встановленого зразка на ім'я ректора Університету, в якій повинно бути зафіксовано факт ознайомлення з даним Положенням та зазначено, що при написанні дисертації здобувач дотримувався академічної доброчесності.

Перед поданням рукопису монографії, підручника, навчального посібника до розгляду на кафедрі автор повинен написати заяву встановленого зразка на ім'я завідувача кафедри, в якій повинно бути зафіксовано факт ознайомлення з даним Положенням та зазначено, що при написанні відповідної роботи автор дотримувався академічної доброчесності.

З питань консультування та перевірки на наявність академічного плагіату працівники та структурні підрозділи університету можуть звертатись до відділу інтелектуальної власності.

7. Прикінцеві положення

Положення набуває чинності з моменту введення його в дію наказом ректора на основі рішення Вченої ради Університету.

Зміни та доповнення Положення затвердження у встановленому порядку Вченою радою Університету.